

महिलाको अंशहक प्रचलन सम्बन्धमा नगाउँ कीर्तिपुरका नेवार
महिलाहरुको धारणा

त्रिभुवन विश्वविद्यालय समाजिक शास्त्र संकाय अन्तर्गत समाजशास्त्र विषयको स्नातकोत्तर
तहको उपाधि प्राप्तिको आंशिक
आवश्यकता परिपूर्तिको लागि प्रस्तुत
शोध-पत्र

प्रस्तुतकर्ता

बलराम पन्त

रोल नं. ४४६/२०६४/०६५

परीक्षाक्रमाङ्क : २८२४९१/२०६६

त्रि. वि. दर्ता नं. २२४४३-९४

समाजशास्त्र केन्द्रिय विभाग

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, कीर्तिपुर, काठमाडौं

२०७२/२०१६

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
समाजशास्त्र केन्द्रिय विभाग
कीर्तिपुर, काठमाडौं

सिफारिस पत्र

त्रिभुवन विश्व विद्यालय समाजशास्त्र सङ्काय केन्द्रिय विभाग अन्तर्गत समाजशास्त्र विषयको स्नातकोत्तर तह उपाधिका लागि आशिक आवश्यकता पुरा गर्ने उद्देश्यले प्रस्तुत **महिलाको अशहक प्रचलन सम्बन्धमा नगाउँ कीर्तिपुरका नेवार महिलाहरुको धारणा** शीर्षकको शोधपत्र बलराम पन्तले मेरा निर्देशनमा तयार पार्नु भएको हो । यस शोधकार्यसँग म पूर्ण सन्तुष्ट छु । उहाँले बडो परिश्रम र लगनशीलताका साथ गर्नु भएको प्रस्तुत अध्ययन समय सापेक्ष र मौलिक भएकाले यसको आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि सिफारिस गर्दछु ।

मिति : २०७२/१२/१५

Date: Mar. 2016

.....
प्रा. डा. सन्ध्या बस्नेत
शोध निर्देशक
मानविकी तथा सामाजशास्त्र सङ्काय
त्रि.वि.वि. कीर्तिपुर

त्रिभुवन विश्वविद्यालय
समाजशास्त्र केन्द्रिय विभाग
कीर्तिपुर, काठमाडौं

स्वीकृति पत्र

त्रिभुवन विश्व विद्यालय समास्त्रजशाशास्त्र सङ्काय केन्द्रिय विभाग अन्तर्गत समाजशास्त्र विषयमा स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षमा अध्ययनरत शोधार्थी बलराम पन्तले तयार पार्नु भएको महिलाको अशंहक प्रचलन सम्बन्धमा नगाउँ कीर्तिपुरका नेवार महिलाहरुको धारणा शीर्षकको शोधपत्र सोही प्रयोजनका लागि उपयुक्त ठहरिएकाले स्नातकोत्तर उपाधिका लागि स्वीकृति प्रदान गरीएको छ ।

शोधपत्र मूल्याङ्कन समिति

क्र.सं.	नाम	हस्ताक्षर
१.	प्रा. डा. तुलसीराम पाण्डे (विभागीय प्रमुख)
२.	प्रा. डा. टिकाराम गौतम (शोध विशेषज्ञ)
३.	प्रा. डा. सन्ध्या बस्नेत (शोध निर्देशक)

मिति : २०७२/१२/१५

Date: Mar. 2016

कृतज्ञता ज्ञापन

महिलाको अशहक प्रचलन सम्बन्धमा नगाउँ कीर्तिपुरका नेवार महिलाहरुको धारणा शीर्षकको प्रस्तुत शोधपत्र मैले त्रिभुवन विश्व विद्यालय सामाजशास्त्र केन्द्रिय विभाग अन्तर्गत समाजशास्त्र विषयमा स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षको समाजशास्त्र विषयको आठौं पत्रको प्रयोजनार्थ श्रद्धेय गुरु प्रा. डा. सन्ध्या बस्नेतज्यूको प्रत्यक्ष निर्देशनमा तयार पारेको हुँ । आफ्नो अत्यन्त व्यस्तताका विच पनि प्रस्तुत शोधपत्रको रूपरेखा निर्माणदेखि सामग्री सङ्कलन र व्याख्या विश्लेषणका क्रमसम्म आइपरेका समस्याहरुलाई समाधानार्थ आवश्यक सल्लाह सुझावका साथै आफ्नो अमूल्य समय र प्रेरणा प्रदान गर्नुहुने आदरणीय गुरुज्यूप्रति सर्वप्रथम हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापनका साथै श्रद्धाभाव प्रकट गर्दछु ।

शोध प्रस्तावलाई विभागीय स्वीकृति प्रदान गरी प्रस्तुत शीर्षकमा शोधपत्र तयार पार्ने सु-अवसर प्रदान गर्नु हुने समाजशास्त्र तथा मानवशास्त्र केन्द्रिय विभागका विभागीय प्रमुख प्रा. डा. तुलसीराम पाण्डेज्यूप्रति हृदयदेखि नै आभार व्यक्त गर्दछु । साथै यस शोधपत्र तयार गर्ने सिलसिलामा आवश्यक सल्लाह सुझाव र प्रेरणाका प्रदान गर्नुहुने समाजशास्त्र तथा मानवशास्त्र केन्द्रिय विभागका सम्पूर्ण श्रद्धेय गुरुज्यूहरुप्रति हृदयदेखि नै आभार व्यक्त गर्दछु । त्यसैगरी शोधकार्यका लागि आवश्यक सामग्री उपलब्ध गराई मेरो शोधकार्यलाई अगाडि बढाउन पुस्तकालयबाट सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्णलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

यस अध्ययनलाई सफल र प्रभावकारी बनाउनमा विशेष भूमिका निर्वाह गर्नुहुने कीर्तिपुर न.पा. वडा नं. १६ नगाउँका उत्तरदाताहरु अथवा नेवार महिलाहरुलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । यसरी नै व्यवहारीक समस्यासँग सङ्घर्ष गर्दै आफ्नो अमूल्य श्रम र पसिना खर्चेर मेरो अध्ययनलाई उच्च शिक्षामा पाइला टेकाइ हौसला र प्रेरणाका साथ विश्व विद्यालयसम्म पुर्याउन सफल हुनुहुने पुजनीय बुवा स्व. देवीदत्त पन्त र आमा रेवती देवी पन्तप्रति हृदयदेखि नै आभार व्यक्त गर्दछु । त्यसैगरी मेरो अध्ययनको सिलसिलामा विभिन्न तवरबाट सहयोग र हौसला प्रदान गर्नुहुने सम्पूर्ण सहयोगी साथीहरुलाई पनि धन्यवाद दिन चाहन्छु । अन्त्यमा यस अध्ययनलाई आवश्यक सल्लाह र सहयोग पुर्याउनु हुने मेरा सम्पूर्ण सहपाठी साथीहरु (सामग्री सङ्कलनका क्रममा सहभागी नगाउँ कीर्तिपुरका महिलाहरुलाई पनि धन्यवाद दिन चाहन्छु ।)

.....

बलराम पन्त

विषय सूची

	पृष्ठ सङ्ख्या
अध्याय एक : अध्ययनको परिचय	१-५
१.१ अध्ययनको पृष्ठभूमि	१-२
१.२ समस्या कथन	३-४
१.३ अध्ययनका उद्देश्य	४
१.४ अध्ययनको औचित्य	४-५
१.५ अध्ययनको रूपरेखा	५
अध्याय दुई : सैद्धान्तिक अवधारणा र सम्बद्ध कार्यको पुनरावलोकन	६-३०
२.१ सम्बद्ध कार्यको पुनरावलोकन	६-२५
२.२ सैद्धान्तिक अवधारणा	२५-३०
अध्याय तिन : अध्ययन विधि	३१-३४
३.१ अनुसन्धान ढाँचा	३१
३.२ नमुना छनौट	३२
३.३ समग्रता र नमुना छनौट	३२
३.४ तथ्याङ्कको प्रकृति र स्रोत	३२-३३
३.५ तथ्याङ्क संकलन	३३-३४
३.६ व्याख्या विश्लेषण	३४
३.७ अध्ययनको सिमा	३४
अध्याय चार : महिलाको अशहक प्रचलन सम्बन्धमा नगाउँ कीर्तिपुरका नेवार महिलाहरुको धारणा सम्बन्धी व्याख्या तथा विश्लेषण	३५-५३
अध्याय पाँच : सारांश र निष्कर्ष	५४-५७
५.१ सारांश	५४-५५
५.२ निष्कर्ष	५५-५७
सन्दर्भ सूची	
परिशिष्ट	

तालिका सूची

तालिका नं.	विवरण	पेज नं.
तालिका नं. १	नेवार महिलाहरुको उमेर समुह	३७
तालिका नं. २	नेवार महिलाहरुको वैवाहिक स्थिति	३८
तालिका नं. ३	नेवार महिलाहरुको शैक्षिक स्थिति	३९
तालिका नं. ४	नेवार महिलाहरुको सामाजिक स्थिति	४०
तालिका नं. ५	नेवार महिलाहरुको आर्थिक स्थिति	४१
तालिका नं. ६	नेवार महिलाहरुको अंशहक प्रचलन	४२
तालिका नं. ७	नेवार महिलाहरुको सम्पत्तिको उत्तराधिकारी	४३
तालिका नं. ८	अंशहक प्रचलनले सामाजिक संरचनामा पार्ने प्रभाव	४४
तालिका नं. ९	महिलाहरुको पैंत्रिक सम्पत्ति नपाउनाको कारक तत्व	४६
तालिका नं. १०	पैंत्रिक सम्पत्तिमा महिलाहरुको अंशहक प्रचलन तरिका	४७
तालिका नं. ११	पैंत्रिक सम्पत्तिमा अंशहक प्रचलन गर्ने साँस्कृति	४९